

ihale Bilanço Oranlarında Cari Oran (Dönen Varlıklar / Kısa Vadeli Borçlar) ın 0 olarak (başvuru sahibinin teklifinin değerlendirme dışı bırakılma gerekçesine bakıldığında en az 0,75 olması gereken cari oranın "0" olarak belirtilmesi gerekçe gösterilmiştir) Öz Kaynak Oranı 1 olarak belirtildiği tablodaki Kısa Vadeli Banka Borçları Öz Kaynaklar oranı hanesinin ise boş olması

Toplantı No : 2020/003

Gündem No : 29

Karar Tarihi : 23.01.2020

Karar No : 2020/UH.I-147

BAŞVURU SAHİBİ:

Abdülkadir EKMEKÇİ,

İHALEYİ YAPAN İDARE:

Karayolları 16. Bölge Müdürlüğü,

BAŞVURUYA KONU İHALE:

2019/513389 İhale Kayıt Numaralı "Karayolları 16 Bölge Müdürlüğü Merkez Güzergahlardan Şantiye ve Şubelerde (Sürücü Dahil) Personel Taşınması Hizmet Alım İşi (3. Kısım)" İhalesi

KURUM TARAFINDAN YAPILAN İNCELEME:

Karayolları 16. Bölge Müdürlüğü tarafından 18.11.2019 tarihinde açık ihale usulü ile gerçekleştirilen "Karayolları 16 Bölge Müdürlüğü Merkez Güzergahlardan Şantiye ve Şubelerde (Sürücü Dahil) Personel Taşınması Hizmet Alım İşi (3. Kısım)" ihalesine ilişkin olarak Abdülkadir Ekmekçi'nin 16.12.2019 tarihinde yaptığı şikâyet başvurusunun, idarenin 18.12.2019 tarihli yazısı ile reddi üzerine, başvuru sahibince 26.12.2019 tarih ve 56950 sayı ile Kurum kayıtlarına alınan 24.12.2019 tarihli dilekçe ile itirazın şikâyet başvurusunda bulunulmuştur.

Başvuruya ilişkin olarak 2019/1694 sayılı itirazın şikâyet dosyası kapsamında yapılan inceleme neticesinde esas inceleme raporu tanzim edilmiştir.

KARAR:

Esas inceleme raporu ve ekleri incelendi.

İtirazın şikâyet dilekçesinde özetle, ihalenin 3'üncü kısmına teklif verildiği, ancak teklif dosyasında sunmuş oldukları bilanço bilgileri tablosunda belirtilen oranların sağlanmadığı gerekçesiyle ve teklif dosyasında sunulan gelir tablosunun meslek mensubu tarafından onaylanmadığı gerekçesiyle tekliflerinin değerlendirme dışı bırakıldığı, ancak bilançolarında ne kısa vadeli ne de uzun vadeli borçlarının olduğu, finansman ihtiyaçlarının ise öz kaynaklardan sağlandığı, firmalarının herhangi bir borcu olmadığından yükümlülüklerin karşılanıp karşılanmayacağına tespitine yönelik istenen bu oranların karşılanamaması gibi bir durumun söz konusu olamayacağı, bilanço bilgileri tablosunda cari oran

kısmına "0" yazılmasının sebebinin firma borcunun "0" olduğunu göstermek maksatlı olduğu, firmalarının herhangi bir borcu olmadığından ve bilançoda istenen oranları sağladığından tekliflerinin bu gerekçeyle değerlendirme dışı bırakılmaması gerektiği, ayrıca teklif dosyasında onaysız sunulan gelir tablosunun sehven sunulduğu, söz konusu belge ihale dokümanında yeterlik belgesi olarak istenilmediğinden belge onaysız sunulsa dahi bu gerekçeyle tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılmayacağı iddialarına yer verilmiştir.

Başvuru sahibinin iddialarının değerlendirilmesi sonucunda aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

İdare tarafından ihale işlem dosyası kapsamında gönderilen ihale komisyonu kararı incelendiğinde, başvuruya konu ihalenin 3'üncü kısmına 13 istekli tarafından teklif sunulduğu, teklif sunan isteklilerden, Özkan Sarıgül'ün teklif mektubunda yazı ve rakam uyumsuzluğu olduğu için tekliflerin değerlendirilmesi aşamasına geçilmeden anılan isteklinin teklifinin geçersiz kabul edildiği, akabinde tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında;

– Ceylan Tur. Tic. ve San. Ltd. Şti.nin teklifinin birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata bulunduğu ve tüm ortakların T.C. kimlik numaralarına yer verilmediğinden,

– Taner Yıldırım'ın teklif dosyasında sunmuş olduğu iş deneyim belgesi benzer işe uygun olmadığından,

– Sivas Star Tur. Otom. Tic. San. Ltd. Şti.nin ortaklık yapısı ile ilgili sunduğu belgelerin son durumu göstermediği anlaşıldığından ve tüm ortakların T.C. kimlik numaralarına sunulan belgelerde yer verilmediğinden,

– Başvuru sahibi Abdülkadir Ekmekçi'nin teklif dosyasında sunmuş olduğu bilanço bilgileri tablosunda cari oranın "0" olarak belirtildiği, dolayısıyla cari oranın en az 0,75 olma yeterlik kriterinin anılan istekli tarafından karşılanmadığı ve teklif dosyasında sunulan Gelir Vergisi Beyannamesi ekinde

yer verilen bilançonun meslek mensubu veya vergi dairesince onaylanmamış olduğu gerekçeleriyle anılan isteklilerin tekliflerin değerlendirme dışı bırakıldığı,

Teklifi sınır değerinin altında olan 3 istekliden idarece aşırı düşük teklif açıklaması istenildiği, bu isteklilerden; İbrahim Kırak'ın aşırı düşük teklif açıklamasında bulunmadığından, Talipoğlu Tur. Tic. ve San. Ltd. Şti. ile Ersin Atmaca'nın aşırı düşük teklif açıklamaları idarece uygun bulunmadığından tekliflerinin reddedildiği, ihalenin 3'üncü kısmının Sert Emlak Otom. Taş. Tic. Ltd. Şti.nin üzerinde bırakıldığı, Mehmet Elbay'ın teklifinin ise ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif olarak belirlendiği anlaşılmıştır.

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Bilanço veya eşdeğer belgeler" başlıklı 35'inci maddesinde "(1) Bilançonun veya eşdeğer belgelerin istenildiği ihalelerde ihalenin yapıldığı yıldan önceki yıla ait;

a) Yayınlanması zorunlu olan yıl sonu bilançosunun veya gerekli bölümlerinin,

b) (a) bendinde belirtilen belgelere eşdeğer belgelerin, her ikisinin de idarece istenilmesi zorunludur.

(2) Bilanço veya eşdeğer belgeler kapsamında;

a) İlgili mevzuatı uyarınca bilançosunu yayımlatma zorunluluğu olan aday ve istekliler yıl sonu bilançosunu veya bilançonun üçüncü fıkradaki kriterlerin sağlandığını gösteren bölümlerini,

b) İlgili mevzuatı uyarınca bilançosunu yayımlatma zorunluluğu olmayan aday ve istekliler yıl sonu bilançosunu veya bilançonun üçüncü fıkradaki kriterlerin sağlandığını gösteren bölümlerini ya da bu kriterlerin sağlandığını göstermek üzere yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavirce standart forma uygun olarak düzenlenen belgeyi sunar.

(3) Adayın veya isteklinin ikinci fıkra uyarınca sunduğu belgelerde;

a) Belli sürelerde nakit akışını sağlayabilmesi için gerekli likiditeye ve kısa dönem (bir yıl) içinde borç ödeme gücüne

sahip olup olmadığını gösteren cari oranın (dönen varlıklar/kısa vadeli borçlar) en az 0,75 olması, (hesaplama yapılırken; yıllara yaygın inşaat maliyetleri dönen varlıklardan, yıllara yaygın inşaat hakediş gelirleri ise kısa vadeli borçlardan düşülecektir),

b) Aktif varlıkların ne kadarının öz kaynaklardan oluştuğunu gösteren öz kaynak oranının (öz kaynaklar/toplam aktif) en az 0,15 olması, (hesaplama yapılırken, yıllara yaygın inşaat maliyetleri toplam aktiflerden düşülecektir),

c) Kısa vadeli banka borçlarının öz kaynaklara oranının 0,50'den küçük olması,

ve belirtilen üç kriterin birlikte sağlanması zorunludur. Sunulan bilançolarda varsa yıllara yaygın inşaat maliyetleri ile yıllara yaygın inşaat hakediş gelirlerinin gösterilmesi gerekir.

(4) Yukarıda belirtilen kriterleri bir önceki yılda sağlayamayanlar, son iki yıla ait belgelerini sunabilirler. Bu takdirde, son iki yılın parasal tutarlarının ortalaması üzerinden yeterlik kriterlerinin sağlanıp sağlanmadığına bakılır...

(7) Bilanço veya bilançonun üçüncü fıkradaki kriterlerin sağlandığını gösteren bölümlerinin ilgili mevzuatına göre düzenlenmiş ve yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir ya da vergi dairesince onaylanmış olması zorunludur. ..." hükmü,

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Bilanço ve eşdeğer belgeler ile iş hacmini gösteren belgeler" başlıklı 10'uncu maddesinde "10.1. Bilanço ve eşdeğer belgelerin istenildiği ihalelerde, ihalenin yapıldığı yıldan önceki yıla ait yayımlanması zorunlu yıl sonu bilançosunun veya bilançonun gerekli görülen bölümlerinin yoksa bunlara eşdeğer belgelerin sunulması gereklidir.

10.1.1. Aday veya isteklilerin ilgili mevzuatı gereğince bilançolarını yayımlatmaları zorunlu ise başvuru veya tekliflerinde bilançolarını veya bilançonun ilgili uygulama yönetmeliğinin "Bilanço veya eşdeğer belgeler" başlıklı

maddesinde düzenlenen yeterlik kriterlerinin sağlandığını gösteren bölümlerini sunmaları zorunludur.

10.1.2. İlgili mevzuatı gereğince bilançolarını yayımlatma zorunluluğu bulunmayan aday ve istekliler, eşdeğer belge kapsamında; bilançolarını veya bilançonun yukarıda belirtilen bölümlerini sunabilecekleri gibi, bunların yerine bilançoda aranan kriterlerin sağlandığını göstermek üzere yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavirce standart forma uygun olarak düzenlenen belgeyi de sunabileceklerdir. Bu belgeler dışında, bilançoda aranan kriterlerin sağlandığını göstermek üzere sunulan hiçbir belge, eşdeğer belge olarak kabul edilmeyecektir.

10.1.3. Aday veya isteklilerce sunulan Bilanço Bilgileri Tablosu'nun, ilgili uygulama yönetmeliğinin ekinde yer alan "Bilanço Bilgileri Tablosu Standard Formu" na uygun olarak ve anılan formda yapılan açıklamalar dikkate alınmak suretiyle düzenlenmesi gerekmektedir. Bu Tablonun, ihalenin ilk ilan veya davet tarihinden önce de düzenlenmesi mümkündür..." açıklamaları,

İdari Şartname'nin "İhale konusu işe ilişkin bilgiler" başlıklı 2'nci maddesinde "2.1. İhale konusu hizmetin; a) Adı: Karayolları 16 Bölge Müdürlüğü Merkez Güzergahlardan Şantiye ve Şubelerde (Sürücü Dahil) Personel Taşınması Hizmet Alım İşİ b) Miktarı ve türü: 1. KISIM 16 ARAÇ, 2. KISIM 8 ARAÇ 3. KISIM 2 ARAÇ OLMAK ÜZERE TOPLAM 26 ADET ARAÇLA KARAYOLLARI 16. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ MERKEZ GÜZERGAHLARDAN ŞANTIYE VE ŞUBELERDE (SÜRÜCÜ DAHİL) PERSONEL TAŞINMASI

Ayrıntılı bilgi idari şartnamenin ekinde yer almaktadır.

c) Yapılacağı yer: Karayolları 16.Bölge Müdürlüğü merkez ve bağlı İş yerleri (Şubeler, Şantiyeler, kontrol şeflikleri vb.)..” düzenlemesi,

Anılan Şartname'nin "Ekonomik ve mali yeterliğe ilişkin belgeler ve bu belgelerin taşınması gereken kriterler" başlıklı 7.4'üncü maddesinde "...7.4.2. İsteklinin ihalenin yapıldığı yıldan önceki yıla ait yıl sonu bilançosu veya eşdeğer

belgeleri.

a) İlgili mevzuatı uyarınca bilançosunu yayımlatma zorunluluğu olan istekliler, yıl sonu bilançosunu veya bilançonun gerekli kriterleri sağlandığını gösteren bölümlerini,

b) İlgili mevzuatı uyarınca bilançosunu yayımlatma zorunluluğu olmayan istekliler, yıl sonu bilançosunu veya bilançonun gerekli kriterleri sağladığını gösteren bölümlerini ya da bu kriterlerin sağlandığını göstermek üzere yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir tarafından standart forma uygun olarak düzenlenen belgeyi (Standart Form: KİK025.1/H) sunmaları gerekmektedir.

Sunulan bilanço veya eşdeğer belgelerde;

a) Belli sürelerde nakit akışını sağlayabilmesi için gerekli likiditeye ve kısa dönem (bir yıl) içinde borç ödeme gücüne sahip olup olmadığını gösteren cari oranın (dönen varlıklar/kısa vadeli borçlar) en az 0,75 olması, (hesaplama yapılırken; yıllara yaygın inşaat maliyetleri dönen varlıklardan, yıllara yaygın inşaat hakediş gelirleri ise kısa vadeli borçlardan düşülecektir),

b) Aktif varlıkların ne kadarının öz kaynaklardan oluştuğunu gösteren öz kaynak oranının (öz kaynaklar/toplam aktif) en az 0,15 olması, (hesaplama yapılırken, yıllara yaygın inşaat maliyetleri toplam aktiflerden düşülecektir),

c) Kısa vadeli banka borçlarının öz kaynaklara oranının 0,50'den küçük olması,

ve belirtilen üç kriterin birlikte sağlanması zorunludur. Sunulan bilançolarda varsa yıllara yaygın inşaat maliyetleri ile yıllara yaygın inşaat hakediş gelirlerinin gösterilmesi gerekir.

Yukarıda belirtilen kriterleri bir önceki yılda sağlayamayanlar, son iki yıla ait belgelerini sunabilirler. Bu takdirde, son iki yılın parasal tutarlarının ortalaması üzerinden yeterlik kriterlerinin sağlanıp sağlanmadığına bakılır.

Bilanço veya bilançonun yukarıda belirtilen kriterlerin sağlandığını gösteren bölümlerinin ilgili mevzuatına göre düzenlenmiş ve yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci

mali müşavir ya da vergi dairesince onaylanmış olması zorunludur...” düzenlemesi yer almaktadır.

Başvuru sahibi istekli tarafından teklif dosyası kapsamında; 2018 yılına ait serbest muhasebeci mali müşavir tarafından onaylanan bilanço bilgileri tablosunun belgelerin sunulmuş şekline uygun olarak sunulduğu, ayrıca teklif dosyasında 2018 yılına ait Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi ekindeki bilanço ve gelir tablosuna da yer verildiği, ancak söz konusu belgelerde meslek mensubu veya vergi dairesi onayının bulunmadığı görülmüştür.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 10'uncu maddesinde belirtilen açıklamalar ile İdari Şartname'nin 7.4.2'nci maddesindeki düzenlemeler çerçevesinde, ekonomik ve mali yeterlik kriterlerinin değerlendirilmesi maksadıyla ilgili yıla ilişkin bilanço veya eşdeğer belgelerin sunulabileceği, buradaki “veya” bağlacından isteklilere seçimlik hak tanındığının anlaşıldığı, dolayısıyla eşdeğer belge olarak bilanço bilgileri tablosunun sunulması halinde bilanço sunulmasına gerek bulunmadığı, bu kapsamda başvuru sahibi isteklinin teklif dosyasında sunmuş olduğu bilanço bilgileri tablosunun belgelerin sunulmuş şekline uygun olduğu görüldüğünden ayrıca istekli tarafından teklif dosyasında onaysız bilanço sunmasının mevzuata aykırılık teşkil etmediği anlaşılmıştır.

İtirazen şikâyete konu 2018 yılına ait bilanço bilgileri tablosu incelendiğinde, dönen varlıkların 318.591,55 TL, öz kaynakların 610.444,84 TL, toplam aktifin 610.444,84 TL tutarında olduğu, kısa vadeli borçlar ve kısa vadeli banka borçları hanelerine ise tire çekildiği ve rakamsal herhangi bir bilgiye yer verilmediği görülmüştür.

Söz konusu belgede “Bilanço Oranları” başlığı altındaki tabloda, “Cari Oran (Dönen Varlıklar / Kısa Vadeli Borçlar)”ın “0” olarak (başvuru sahibinin teklifinin değerlendirme dışı bırakılma gerekçesine bakıldığında en az 0,75 olması gereken cari oranın “0” olarak belirtilmesi gerekçe gösterilmiştir),

“Öz Kaynak Oranı (Öz Kaynaklar / Toplam Aktif)”nın “1” olarak belirtildiği, tablodaki “Kısa Vadeli Banka Borçları / Öz Kaynaklar” oranı hanesinin ise boş bırakıldığı ve herhangi bir rakamsal değer olmadığı görülmüştür. (Bu gerekçeye başvuru sahibinin teklifinin değerlendirme dışı bırakılma gerekçeleri arasında yer verilmemiştir.)

Başvuru sahibinin belgelerin sunulmuş şekline uygun olarak sunmuş olduğu bilanço bilgileri tablosu incelendiğinde; başvuru sahibinin dönen varlıklarının 318.591,55 TL olmasına karşın, kısa vadeli herhangi bir borcunun olmadığı, yani kısa vadeli borç değerinin 0 (sıfır) olduğu görülmüştür. Bilanço bilgileri tablosunda her ne kadar cari oran 0 (sıfır) olarak hesaplanmış ve bu oran idare tarafından yetersiz olarak değerlendirilmiş ise de, matematik literatüründe bir sayının sıfıra bölünmesinin sonucunun sonsuz/tanımsız olduğu dikkate alındığında, başvuru sahibinin cari oranının beyan edildiği üzere 0 (sıfır) değil, sonsuz/tanımsız olarak hesaplanması gerektiği anlaşılmıştır. İşletmenin belli sürelerde nakit akışını sağlayabilmesi için gerekli likiditeye ve kısa dönem içinde borç ödeme gücüne sahip olup olmadığını gösteren cari oranın; başvuruya konu ihalede asgari 0,75 istenildiği, buna karşılık başvuru sahibi tarafından bu oran 0 (sıfır) olarak belirtilmişse de 318.591,55 TL tutarında dönen varlıklara sahip olan ve bilançosunda hiçbir borcu olmayan başvuru sahibinin cari oranının sonsuz/tanımsız olduğu, diğer bir anlatımla başvuru sahibinin cari oranının olabilecek en azami seviyede olduğu ve bu değer 0 (sıfır) ile eşleştirilemeyeceği anlaşıldığından hiçbir borcu olmayan başvuru sahibinin cari oranının yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

İdarenin başvuru sahibinin teklifini değerlendirme dışı bırakma gerekçeleri arasında yer almamakla birlikte, başvuru sahibinin diğer bilanço oranları incelendiğinde;

– Başvuruya konu ihalede öz kaynak oranının (öz kaynaklar / toplam aktif) en az 0,15 olması gerektiğinin yeterlik kriteri

olarak belirlendiği, başvuru sahibi tarafından bilanço bilgileri tablosunda öz kaynaklar tutarının 610.444,84 TL ve toplam aktif tutarının 610.444,84 TL tutarında eşit olarak belirtildiği, bu haliyle bilançonun öz kaynaklar tutarıyla toplam aktif/pasif tutarının aynı olduğu görölmüştür. Başvuru sahibi tarafından bilanço oranları tablosunda öz kaynak oranının doğru şekilde "1" olarak hesaplandığı ve bu haliyle öz kaynak oranı kriterinin sağlandığı sonucuna varılmıştır.

– Başvuruya konu ihalede kısa vadeli banka borçlarının öz kaynaklara oranının 0,50'den küçük olması gerektiğinin yeterlik kriteri olarak belirlendiği, başvuru sahibi tarafından sunulan bilanço bilgileri tablosunda kısa vadeli banka borçlarına yer verilmediği, bu haliyle bu değerin 0 (sıfır) olarak dikkate alınması gerektiği, diğer taraftan öz kaynaklar tutarının ise 610.444,84 TL olarak belirtildiği görölmüştür. Başvuru sahibi tarafından bilanço oranları tablosunda kısa vadeli banka borçlarının öz kaynaklara oranı hanesinin boş bırakıldığı görölmekle birlikte, yukarıda yer verilen bilanço verilerine göre kısa vadeli banka borçlarının öz kaynaklara oranının $(0/610.444,84=)$ 0 (sıfır) olarak hesaplanması gerektiği, bu haliyle yeterlik kriteri olarak belirlenen 0,50'den küçük olma şartının sağlandığı göröldüğünden başvuru sahibi tarafından kısa vadeli banka borçlarının öz kaynaklara oranının karşılandığı sonucuna varılmıştır.

Yapılan incelemeler neticesinde başvuru sahibinin teklif dosyasında belgelerin sunuluş şekline uygun olarak sunmuş olduğu bilanço bilgileri tablosunda belirtilen cari oran hesaplamasında maddi hata bulunduğu, kısa vadeli banka borçlarının öz kaynaklara oranının ise hesaplanmadığı görölmekle birlikte, sunulan bilanço bilgileri tablosunda beyan edilen bilanço verileri kapsamında bilanço oranlarının karşılandığı anlaşıldığından başvuru sahibinin bu gerekçeyle teklifinin değerlendirme dışı bırakılması işleminde mevzuata uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, ihalenin şikâyete konu 3'üncü kısmının yaklaşık maliyeti dikkate alındığında 4734 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesi uyarınca ödenmesi gereken itirazın şikâyet başvuru bedelinin 5.719,00 TL olduğu, başvuru sahibi tarafından toplam yaklaşık maliyet üzerinden 11.442,00 TL'nin Kurum hesaplarına yatırıldığı, bu nedenle fazla ödendiği tespit edilen (11.442,00- 5.719,00) 5.723,00 TL'nin yazılı talebi halinde başvuru sahibine iadesinin gerektiği anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen mevzuata aykırılıkların düzeltici işlemle giderilebilecek nitelikte olduğu tespit edildiğinden, başvuru sahibi Abdülkadir Ekmekçi'nin teklifinin değerlendirmeye alınması ve bu aşamadan sonraki ihale işlemlerinin mevzuata uygun olarak yeniden gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, 4734 sayılı Kanun'un 65'inci maddesi uyarınca bu kararın tebliğ edildiği veya tebliğ edilmiş sayıldığı tarihi izleyen 30 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemelerinde dava yolu açık olmak üzere,

- 1) Anılan Kanun'un 54'üncü maddesinin onbirinci fıkrasının (b) bendi gereğince düzeltici işlem belirlenmesine,
- 2) Fazla ödenen başvuru bedelinin başvuru sahibinin yazılı talebi halinde iadesine,

Oybirliği ile karar verildi.